

УДК 368

Потапенко О. С.

здобувачка вищої освіти

Панченко О. І.

кандидат економічних наук, доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка»

м. Чернігів, Україна

НЕОБХІДНІСТЬ СТРАХУВАННЯ ВОЄННИХ РИЗИКІВ

В умовах сучасного світу, де збройні конфлікти стають все частішими, страхування воєнних ризиків набуває особливої актуальності як для підприємств, так і для окремих осіб. Воєнні ризики мають значний вплив на економічну стабільність та життєздатність бізнесів, що робить їх страхування необхідним інструментом для зниження фінансових втрат. Після початку збройного конфлікту, бойових дій, постійних ракетних обстрілів та атак дронів, в Україні набирає популярності страхування воєнних ризиків, які спричинені воєнними діями, тероризмом та диверсіями.

Необхідність страхування воєнних ризиків в Україні обумовлена тривалими бойовими діями, які створюють серйозні загрози для життя, здоров'я та майна громадян, підприємств і організацій. Забезпечення страхового захисту у сфері воєнних ризиків стає важливим інструментом підтримки соціальної та економічної стабільності, а також гарантує фінансову безпеку постраждалим.

Воєнні ризики – це загроза та небезпека, які виникають внаслідок збройних конфліктів, військових дій або нестабільності в країні, що вчинені з метою досягнення політичної мети, що передбачає застосування зброї [1].

Страхування воєнних ризиків забезпечує фінансовий захист страхувальника від збитків внаслідок таких подій, як вторгнення, повстання, заворушення, страйки, революції, військові перевороти та тероризм [2].

До воєнних ризиків належать такі страхові ризики, що можуть виникнути на території України: воєнний конфлікт, включаючи війну або збройний конфлікт, збройна агресія, бойові дії, масові заворушення; насильницька зміна чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади; терористичні акти та/або диверсії; окупація, анексія [3].

Тому необхідно класифікувати воєнні ризики, на такі, як прямі військові дії (бойові операції, обстріли, бомбардування; захоплення або знищення майна, інфраструктури та територій), терористичні акти (напади на об'єкти критичної інфраструктури; викрадення або залякування населення) та соціальні заворушення (протести, мітинги та страйки, які можуть перерости в насильницькі дії; масові заворушення, що призводять до пошкодження майна та порушення громадського порядку).

Важливість управління воєнними ризиками полягає у запобіганні збитків, забезпеченні безпеки та збереженні економічної стабільності, а саме захисту населення та критичної інфраструктури від загроз і підтримка економічної діяльності та відновлення постраждалих регіонів, що на даний момент є дуже актуальним. Тобто підходи до страхування воєнних ризиків в Україні зазнали змін, у вигляді розширення категорій страхування, включення воєнних ризиків у перелік страхових, покращенні процедур страхових виплат.

Буде логічним зазначити, що воєнні ризики мають економічний, фінансовий, соціальний та політичний вплив. Збільшуються витрати на відновлення та забезпечення безпеки через руйнування інфраструктури та порушення постачання. Зниження рівня життя населення, а також втрати людських життів та поранення через нестабільність та небезпеку. Військові дії призводять до зниження виробництва, інвестицій та зростання безробіття, що, в свою чергу, впливає на доходи держави та фінансові ринки. Така напруженість та нестабільність призводить до коливань курсу валюти, що впливає на міжнародні торгівлі та

інвестиції. Державний борг, який призводить до зростання податків та зниження довіри до економіки, зростає через витрати на військові дії. Ці ж дії впливають на ціни на ринках енергії, сировинних матеріалів та інших товарів, що призводить до інфляційних і споживацьких змін. Також зростає рівень нестабільності банків та інших фінансових установ, що впливає рівень довіри до них.

Мінекономіки та Національний банк України розробляють законопроект про розробку загальнодержавної системи страхування воєнних ризиків, який передбачає фінансування цієї системи за рахунок акумульованих обов'язкових страхових платежів за договорами страхування та за участю іноземних донорів. У тому числі передбачено створення агентства зі страхування воєнних ризиків, яке визначатиме політику оцінки та прийняття ризиків для страховиків, розроблятиме стандартизовані страхові продукти.

Розробка нових інструментів страхування воєнних ризиків в Україні є важливим кроком для забезпечення захисту військовослужбовців та їхніх сімей. Останнім часом уряд України працює над створенням нових механізмів страхування, які будуть охоплювати різні види воєнних ризиків. Це включає страхування на випадок поранень, інвалідності, смерті та інших небезпек, пов'язаних з військовою службою. Ці інструменти страхування мають на меті забезпечити фінансову підтримку та соціальний захист для військовослужбовців, які зазнали травм або інвалідності внаслідок виконання службових обов'язків. Це також сприяє підвищенню морального духу серед військових та підтримці їхньої мотивації.

Забезпечення комплексного підходу до страхування воєнних ризиків важливо для підприємств та страхових компаній. Тому рекомендується створювати спеціалізовані страхові продукти, проводити ретельний ризик-менеджмент, підвищувати обізнаність співробітників, співпрацювати з військовими установами, використовувати сучасні технології та розробляти стратегії реагування на кризи.

Існуюча система страхування повинна адаптуватися до нових викликів та загроз, враховуючи специфіку воєнних ризиків у сучасному світі. Страхові компанії повинні розробляти спеціалізовані продукти, які забезпечують комплексний захист від різних видів воєнних ризиків. Важливо забезпечити співпрацю між урядами, бізнесом та страховими компаніями для розробки ефективних стратегій страхування воєнних ризиків та впровадження найкращих практик.

Отже, воєнні ризики мають значний негативний вплив на економіку, інфраструктуру та життя громадян. Захист від цих ризиків є критично важливим для збереження економічної стабільності та безпеки. Страхування воєнних ризиків є важливим елементом підтримки громадян, бізнесу та інфраструктури в умовах війни. Воно допомагає забезпечити фінансову стабільність, знизити навантаження на державний бюджет і створити умови для відновлення країни, оскільки наявність ефективних механізмів страхування воєнних ризиків підвищує довіру інвесторів та партнерів, сприяючи залученню інвестицій та стимулюючи економічний розвиток.

Література:

1. Про систему страхування воєнних ризиків : Проект Закону України URL: <https://kbu.org.ua/news/proiekt-zakonu-pro-systemu-strakhuvannia-voiennykh-ryzykiv-ohliad-eksperta>
2. Заєць О.М. Впровадження в Україні інституту страхування військових ризиків // *Матеріали VI Міжнародного молодіжного наукового юридичного форуму*, м. Київ, НАУ, 18 травня 2023 р.]. С. 115 – 118.
3. Про затвердження переліку воєнних та політичних ризиків та Умов і порядку страхування (перестрахування) воєнних та політичних ризиків під час здійснення видів діяльності Експортно-кредитного агентства : Постанова КМУ від 09.04.2024 р. №388. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/388-2024-%D0%BF#Text>